

Latvijas Valsts prezidentes Vairas Viķes–Freibergas uzruna Valsts vakariņās par godu Ungārijas Republikas prezidentam Lāslo Šojomam, Rīga, 2006. gada 5. septembris

Publicēts pirms vairāk nekā 18 gadiem

Publicēts: 05.09.2006.

Augsti godājamais Prezidenta kungs!

Ekselences!

Dāmas un kungi!

Man ir patiess prieks sveikt Jūs šeit Latvijā,

Prezidenta kungs!

Gandrīz desmit gadi ir pagājuši kopš Latvijā pēdējoreiz viesojās Ungārijas Republikas prezidents, un piecpadsmit gadi kopš mūsu valstu diplomātisko attiecību atjaunošanas. Pa šo laiku Latvija un Ungārija ir daudz paveikušas - īstenojušas savus stratēģiskos ārpolitiskos mērķus – kļuvušas par pilntiesīgām Eiropas Savienības un NATO dalībvalstīm.

Augsti godājamais Prezidenta kungs!

Vēstures līkloči ir ievilkusi Latvijas un Ungārijas tautu likteņos daudzas kopīgas iezīmes. Deviņpadsmitajā gadsimtā mūsu tautas vienlaicīgi piedzīvoja nacionālo atmodu, kas bija pārmaiņu laikmets visā Eiropā, un par nozīmīgāko kopīgās identitātes izpausmi kļuva nācija. Pēc Otrā pasaules kara Latvija un Ungārija pret savu gribu nokļuva padomju varas ietekmes sfērā, uz piecdesmit gadiem tiekot izstumtām no Eiropas kultūras un vērtību loka.

Sekoja 1956. gada Revolūcija Budapeštā, kad ungāru tautu vienoja kopības raksturs, tā modās, piedalījās nacionālās pašapziņas stiprināšanā un ierakstīja savu vārdu vēstures grāmatā. Ņemot piemēru no ungāru neatkarības cīnītājiem, arī citas apspiestās tautas iesaistījās cīņā par brīvību, neatkarību un demokrātiju. Jūsu tautas varonīgā pretestība padomju režīmam palīdzēja arī Latvijas tautā uzturēt ticību brīvībai cauri visiem padomju okupācijas gadiem. Man būs patiesi liels gods piedalīties šīs neaizmirstamās revolūcijas piecdesmit gadu atceres pasākumos Budapeštā šī gada 23.–24. oktobrī.

Dīvdzesmitā gadsimta beigās aizsākās mūsu otrā Atmoda. 1989. gadā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tautas, rokās sadevušās, veidoja neaizmirstamo "Baltijas ceļu", bet Ungārijas un Austrijas ārlietu ministri pārgrieza dzeloņdrātis, kas gadu desmitiem bija šķīrušas abas valstis, tādējādi iezīmējot Aukstā kara beigas un Dzelzs priekškara krišanu.

Pēc komunistiskā režīma sabrukšanas Latvija un Ungārija atgriezās tajā Eiropā, kurā bija izcīnījušas sev cienīgu vietu gadsimtu mainīgajā ritējumā.

Sabrukums, ko daudzi negaidīja, bet ko visi tomēr uztvēra ar prieku, atkal pavēra ceļu uz Eiropu. Primkārt, uz kultūras Eiropu, otrkārt, uz demokrātisku, brīvu un neatkarīgu Eiropas valstu kopību, ko par realitāti bija padarījusi Eiropas Savienība.

Augsti godājamais Prezidenta kungs!

Par spīti tam, ka Latviju un Ungāriju šķir gandrīz 1500 kilometri, mūs vieno kas ļoti īpašs – tā ir ungāriem radnieciskā vismazākā somugru tauta lībieši, kura Latvijas teritorijā dzīvo jau kopš sen seniem laikiem un ir viena no mūsu pamattautībām.

Latvijas un Ungārijas kultūras mantojuma nozīmīgu daļu veido krāšņi jūgendstila arhitektūras paraugi. Latvijas jūgendstila arhitektu pulkā īpaši izceļami ir Mihails Eizenšteins un Eižens Laube, bet Ungārijā spilgtākais jūgendstila meistars ir arhitekts Edens Lehnars (Ödön Lechner), kura darbu reprodukcijas šobrīd ir apskatāmas Latvijas Arhitektūras muzejā.

Augsti godājamais Prezidenta kungs!

Mani pārņem patiess gandarījums, apzinoties, ka kopš Latvijas un Ungārijas iestāšanās Eiropas Savienībā mūsu valstu sadarbība ir uzlabojusies turpat vai visās jomās, sākot ar ekonomiku, kurā eksporta un importa apjomi ir divkārtšājušies. Taču, lai ekonomisko sadarbību vēl vairāk sekmētu, atbalstāma ir aktīvāka investīciju piesaiste un tūrisma attīstība. Stratēģiski nozīmīga būtu arī kopēju autoceļu un dzelzceļu būve, kā arī tiešās avioliņijas izveide starp mūsu valstu galvaspilsētām.

Jau piecpadsmit gadus kopš mūsu valstu neatkarības atjaunošanas divās Ungārijas universitātēs - Dāniela Beržeņi augstskolā Sombatejā (Berzsenyi) un Etveša Loranda universitātē Budapeštā (Etvos Lorand Univerzitet) ir iespējams apgūt latviešu valodu, savukārt daudzi latviešu jaunieši dodas studēt uz Centrāleiropas Universitāti Budapeštā. Sombatejas augstskola kā vienīgā institūcija Ungārijā ir izdevusi vairākus latviešu autoru darbus ungāru valodā un divas latviešu – ungāru vārdnīcas. Arī Latvijā tiek tulkota ungāru daļlīteratūra. Latvijas lasītāju vidū iemīļotākie ir ungāru prozas dižgāra, kulta rakstnieka Šāndora Mārai (Sándor Márai) romāni.

Lai mūsu valstu ciešo sadarbību sekmētu vēl vairāk, nākamgad esam plānojuši Ungārijā atvērt Latvijas Republikas vēstniecību!

Augsti godājamais Prezidenta kungs!

Gan Latvijas, gan Ungārijas politiskās sistēmas pamatvērtības ir brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesības. Tā kā šīs vērtības ir arī Eiropas Savienības darbības pamatā, iestājoties savienībā, mēs esam ieguvuši vislabvēlīgākos nosacījumus šo vērtību tālākai nostiprināšanai. Šobrīd mūsu galvenais uzdevums ir pēc iespējas efektīvāk izmantot tos apstākļus un iespējas, ko piedāvā dalība Eiropas Savienībā, jo tikai tā mēs spēsim palielināt Eiropas Savienības ietekmi starptautiskajā politikā, īstenosim ambīcijas pasaules ekonomikā, veicināsim Eiropas globālo konkurētspēju un celsim mūsu tautu labklājību. Latvijai un Ungārijai ir jāturpina darbs pie konkrētu, mūsu valstīm un iedzīvotājiem svarīgu projektu īstenošanas. Viens no šādiem projektiem ir vienotā Eiropas Savienības enerģētikas politika, jo efektīva, droša un daudzveidīga energoresursu piegāde ir būtisks faktors jebkuras valsts attīstībā.

Latvijai un Ungārijai jāturpina aktīvi piedalīties Eiropas kaimiņu politikas veidošanā, kuras galvenais mērķis ir stabilitātes un drošības telpas paplašināšana Eiropas Savienības ārējo robežu tuvumā. Kopējiem spēkiem jāturpina atbalstīt arī tās valstis, kuras vēl tikai gatavojas pievienoties Eiropas Savienībai, sniedzot vajadzīgo motivāciju veiksmīgai iesākto reformu turpināšanai. Devīņdesmitajos gados, spēkus atguvušas, mēs tiecāmies pretī saviem Rietumu kaimiņiem, kuri mūs atbalstīja un sniedza palīdzīgu roku. Tagad ir mūsu kārta turpināt šo procesu.

Augsti godājamais Prezidenta kungs!

Latvija augstu vērtē Jūsu personisko aktīvo iesaisti vides jautājumu risināšanā un ilgtspējīgas vides attīstības veicināšanā. Pēc Jūsu iniciatīvas Eiropas Savienības “Zaļajā nedēļā” izskanēja vēstījums, ka Eiropā ir jāveicina vides daudzveidība (biodiversity). Man atliek vien Jums pievienoties – mēs nedrīkstam pieļaut dabas iznīkšanu, mums ir jāstiprina, jāsaudzē un jāuzlabo vide, kurā paši dzīvojam, augam un elpojam. Saudzēsim dabu un saudzēsim paši sevi!

Augsti godātais Prezidenta kungs!

Divdesmit pirmais gadsimts ir atnācis ar daudziem globāliem pārbaudījumiem. Ņemot vērā to starptautisko un asimetrisko raksturu, globālo draudu avots bieži vien atrodas krīžu skartajos reģionos tālu ārpus mūsu valstu robežām. Taču mums, par spīti tam, savu iespēju robežās ir jāuzņemas sava daļa ieguldījuma starptautiskās drošības veicināšanā, turpinot piedalīties NATO, ES un ANO miera uzturēšanas operācijās. Mums jābūt stipriem, vienotiem un rīcībspējīgiem, atbildot mūsdienu globālajiem izaicinājumiem, jo tikai tā mēs spēsim garantēt drošību un stabilitāti starptautiskajā vidē, veicināt demokrātiju un attīstību pasaulē, ierobežot klimata pārmaiņu radītās sekas, mazināt nabadzību, kā arī apkarot starptautisko terorismu, noziedzību un slimību izplatību.

Augsti godātais Prezidenta kungs!

Savā un mana dzīvesbiedra vārdā atļaujiet man pacelt glāzi Ungārijas Republikas godam un veiksmei! Uz Jūsu veselību un laimi, Prezidenta kungs! Par Ungārijas tautas nākotni un labklājību un vēl ciešāku mūsu valstu sadarbību!

Saistītas tēmas

<https://www.president.lv/lv/jaunums/latvijas-valsts-prezidentes-vairas-vikes-freibergas-uzruna-valsts-vakarinas-par-godu-ungarijas-republikas-prezidentam-laslo-sojomam-riga-2006-gada-5-septembris>